
3 Vragenuur

Vragenuur

Vragen Boutkan

Vragen van het lid Boutkan aan de staatssecretaris Openbaar Vervoer en Milieu over **het bericht "Ondernemer is het spuugzat: alle prullenbakken worden opengetrokken op zoek naar blikjes"**.

De voorzitter:

Ik verwelkom graag de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat, die hier vandaag voor de eerste keer mag deelnemen aan het vragenuurtje. Hij wordt aan de tand gevoeld door de heer Boutkan van de fractie van de PVV. Het woord is aan de heer Boutkan.

De heer Boutkan (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Bijna iedere dag lezen we wel een bericht waarin staat dat ondernemers en klanten het helemaal spuugzat zijn om hun blikjes en flesjes in te leveren voor statiegeld. Ook zelf ervaren wij dit. Er is sprake van ellenlange wachtrijen en kapotte of lekkende machines. Soms is er zelfs helemaal geen mogelijkheid om je blikjes of flesjes in te leveren en kun je weer naar huis met je handel. Alles plakt en het vervangen van zo'n machine kost een ondernemer al gauw €25.000. Het schoonmaken van de apparatuur, de storingen en het wegwerken van het ingeleverde goed: het is al snel een dagtaak geworden voor een van de medewerkers. Het zou allemaal beter zijn voor het milieu, maar als wij op straat lopen, zien we opengetrokken vuilniszakken of geforceerde vuilcontainers. Er ligt gewoon meer afval om de inleverplek heen dan erin.

Voorzitter. Sprekender dan deze cartoon van Hein de Kort kan ik het eigenlijk niet verwoorden. Hij zegt in zijn cartoon: "Kijk, dit flesje en blikje gaan keurig in de statiegeldmachine en komen dus niet in het milieu terecht. We maken de wereld weer een klein beetje mooier." Ondertussen zie je die troep rondom de container liggen. Een fantastische cartoon. Complimenten voor Hein de Kort.

Containers worden opengebroken en geforceerd in de jacht op statiegeld. Onlangs nog riskeerde een man in Eindhoven zijn eigen leven door in een container met een drukpers te kruipen. De man had zomaar doodgedrukt kunnen worden. Het treinverkeer moest worden stilgelegd toen de man vluchtte. Einde van het verhaal: hij leeft gelukkig nog. Vuilniszakken worden opengescheurd in de hoop een blikje te vinden. Ondertussen ligt alles open en de inhoud ervan op straat. Het ongedierte heeft vrij spel en het straatbeeld zou niet misstaan in een derdewereldland. Troep op straat nam alleen maar toe na de invoering van het statiegeld op flesjes en blikjes. Dit kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn geweest.

Voorzitter. Dan het door de belastingbetaler opgehoeste statiegeld — ondertussen miljoenen! — dat op de plank blijft liggen. Wat gaat de staatssecretaris doen om te zorgen dat dit geld teruggaat naar de burger? Het is allemaal beleid dat ingezet is door uw voorgangers, maar hoe vindt deze nieuwe staatssecretaris dat het gaat? Het enige wat helpt,

is dat het statiegeld er weer af gaat. Hoe staat deze staatssecretaris daartegenover?

De voorzitter:

Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Jansen:

Voorzitter. Via u wil ik de heer Boutkan bedanken voor de vragen en voor het feit dat ik hierdoor mijn vuurdoop bij het vragenuurtje mag ondergaan. Je moet alles een keer meemaken, zeg ik altijd maar.

Voorzitter. We zien inderdaad dat het statiegeldsysteem nog niet vrij is van problemen. Er zijn duidelijk opstartproblemen. Die moeten we natuurlijk met z'n allen gaan aanpakken. Ook ik heb de berichtgeving gelezen over situaties zoals de opengebroken prullenbakken. Ook de inzameldoelstelling van 90% wordt helaas nog steeds niet gehaald. Laat ik vooropstellen dat het uitermate vervelend is voor mensen die wonen of werken op plekken waar deze opengebroken prullenbakken staan. Sterker nog, als ik zelf met de hond loop, kom ik het regelmatig tegen. Het irriteert mij mateloos. Afval op straat is natuurlijk ook nooit de bedoeling geweest van het statiegeldsysteem. Dit zal moeten veranderen.

Voorzitter. Daarnaast wil ik wel benadrukken dat een statiegeldsysteem ook precies datgene doet waarvoor het bedoeld is. Zowel plastic flessen als blikjes komen aanzienlijk minder voor in het milieu: 72% minder plastic flessen en 64% minder blikjes. Ook zorgt statiegeld ervoor dat deze drankverpakkingen hoogwaardig kunnen worden gerecycled. Een plastic fles in het statiegeldsysteem kan weer een nieuwe plastic fles worden. Het heffen van statiegeld doet dus precies datgene waarvoor het is bedoeld. Het kan en moet alleen nog wel een stuk beter. Precies dat heb ik ook tegen het bedrijfsleven gezegd en het op het hart gedrukt tijdens een overleg deze maand. De toezichthouder, ILT, heeft de verantwoordelijke producentenorganisatie, Verpact, een last onder dwangsom opgelegd, waaronder onder andere het realiseren van 5.400 nieuwe innamepunten. Dit is bedoeld om juist de problematiek met zwerfafval een halt toe te roepen. Hoe makkelijker het wordt om flessen en blikjes in te leveren, hoe minder deze verpakkingen in de prullenbakken belanden, dus hoe minder het loont om deze open te breken.

Dit najaar werkt mijn ministerie aan een evaluatie van de statiegeldregeling, hierbij kijkend naar het statiegeldsysteem in den brede. Onbedoelde neveneffecten, zoals de opengebroken prullenbakken, worden hier uiteraard ook in meegenomen. Ik wil deze evaluatie dan ook gebruiken om integraal te bezien of en hoe we de regeling kunnen aanpassen om het systeem te verbeteren. Eind 2024 zal ik de Kamer informeren over de uitkomsten van deze evaluatie. Dat vormt vervolgens de basis voor de besluitvorming over of en op welke manier de wetgeving moet worden aangepast.

Voorzitter. Dan kom ik nu op de vragen van de heer Boutkan. Hoe zorgen we ervoor dat die miljoenen, die op de plank liggen, uiteindelijk weer terugkomen waar ze thuishoren, bij de consumenten? Volgens mij heb ik dat net geprobeerd duidelijk te maken in mijn inleiding. Voor het realiseren van de 5.400 nieuwe inzamelpunten is dit geld bedoeld. Het is niet zo dat dat geld terugvloeit naar de

producenten. Het geld is bedoeld voor de inzamelregeling, en dat is precies waarvoor we het gaan inzetten. Dus: ja, er ligt op dit moment geld en dat gaan we op een juiste manier proberen te besteden.

Voorzitter. Dan de tweede vraag van de heer Boutkan: moeten we het systeem niet afschaffen? Ja, ik kan me heel goed voorstellen dat de heer Boutkan die vraag stelt. Volgens mij heeft de PVV die vraag eerder gesteld. Alleen, het statiegeld kan om twee redenen niet worden opgeheven. Allereerst zorgt het statiegeld ervoor dat er aanzienlijk minder flessen en blikjes in het milieu voorkomen en ingezamelde flessen en blikjes hoogwaardig kunnen worden gerecycled, zoals ik net al in mijn inleiding zei. Daarnaast is er een nieuwe verpakkingsverordening, die het hebben van een statiegeldsysteem Europees verplicht gaat stellen vanaf 2029. Kortom, ik ben het met de heer Boutkan eens dat de uitwerking van het statiegeldsysteem in Nederland nog een stuk beter moet. Daar ga ik mij absoluut voor inzetten, maar ik ga het niet opheffen.

De heer **Boutkan** (PVV):

Dank aan de staatssecretaris voor de beantwoording. Ik hoor de staatssecretaris een aantal dingen zeggen die wij als PVV al vaker gehoord hebben in de vorige commissievergaderingen: het systeem is nog niet vrij van problemen; het zijn opstartproblemen; de doelstelling is nog niet gehaald. Hoelang gaan we dat nog horen? Hoelang blijven we in dat systeem met opstartproblemen zitten? Wanneer schakelen we nou eens door? Of beter gezegd: wanneer kappen we nou eens met die gekkigheid?

Ik hoor de staatssecretaris ook zeggen dat er hoogwaardig wordt gerecycled, maar in de recyclingswereld vechten ze momenteel tegen goedkoop plastic uit China. We kunnen het gewoon niet aan, maar we blijven in Europa maar doorgaan met dit plastic en dergelijke. Ik vraag de staatssecretaris dus nogmaals hoe hij ertegen aankijkt dat er wordt ingezameld terwijl wij het plastic niet kwijt kunnen, omdat er goedkoop plastic uit China komt.

Staatssecretaris **Jansen**:

Volgens mij ben ik in de eerste termijn uitgebreid ingegaan op de vraag hoelang we nog blijven wegstijgen zonder de problemen aan te pakken. Er komt voor het einde van het jaar een evaluatie. In het nieuwe jaar gaan we met de Kamer daarover in gesprek. We zullen met voorstellen komen voor waar eventueel aanscherping of verbetering mogelijk is.

Om antwoord te geven op de tweede vraag van de heer Boutkan: natuurlijk is er sprake van virgin plastics, waar wij last van hebben; dat is bekend. Alleen, wij zijn juist ook in EU-verband aan het bekijken hoe je hier op de juiste manier mee om kunt gaan. Uiteindelijk is dat de enige manier: je moet ervoor zorgen dat je binnen de EU met alle landen op één lijn komt te zitten. Je moet voorkomen dat je oneerlijke concurrentie krijgt, want anders bereik je je doelstellingen niet. De doelstellingen zijn heel duidelijk: wij willen zo veel mogelijk producten recyclen om er weer grondstoffen van te maken. Dat is ons streven. Volgens mij zijn wij nog steeds op de goede weg, maar ik ben het absoluut met de heer Boutkan eens dat er nog een aantal minpunten aan het geheel zit. Daar gaan we binnenkort ook met de Kamer het gesprek over aan.

De heer **Boutkan** (PVV):

Mag ik nog één vraag stellen, voorzitter? Ik heb nog 46, 45 seconden.

De **voorzitter**:

Ik weet niet hoeveel vragen u denkt te kunnen stellen in 46 seconden, maar het is helemaal aan u.

De heer **Boutkan** (PVV):

Toch nog even over het statiegeld dat op de plank blijft liggen. Wij zijn heel nieuwsgierig hoe dat geld — dat is tig miljoen! — uiteindelijk toch terugkomt bij de burger. Ik hoop dat de staatssecretaris dat meeneemt in zijn evaluatie.

Ik dank u wel.

Staatssecretaris **Jansen**:

Daar zal ik absoluut op terugkomen. Dat is ook de bedoeling daarvan.

Mevrouw **Wingelaar** (NSC):

Ik hoor in ieder geval dat er ook wel goede resultaten van het systeem zijn, maar we ontkennen natuurlijk niet dat er nog kinderziektes zijn. Ik heb daarom de volgende vraag aan de staatssecretaris: hoe kunnen wij ervoor zorgen dat er meer bekendheid komt? Ik denk dat heel veel mensen niet weten waar er nu wel of geen statiegeld op zit. Mijn tweede vraag daaromtrent is: hoe krijgen wij gemeenten zover dat zij betere faciliteiten bieden rondom prullenbakken? Dan denk ik dus aan rekjes waar wel blikjes en kleine flesjes in passen.

Staatssecretaris **Jansen**:

Dat zijn hele duidelijke vragen. Het zal u niet verbazen dat juist deze onderwerpen aan bod zijn gekomen in het gesprek eerder deze maand met Verpact. Ook wij merken dat de bekendheid hiermee misschien nog niet zo is als die zou moeten zijn. Wat heel apart is, is dat de problematiek die wij hebben met zwerfafval en flessen en blikjes die toch nog in de afvalbak terecht komen, in andere landen weinig of niet speelt. Er zit dus blijkbaar nog iets fout. De miljoenen die nog op de plank liggen, waar de heer Boutkan het over had, worden onder andere gebruikt voor duidelijke communicatie. Dan kom ik op het tweede aspect: precies daarnaar zijn we aan het kijken. We zijn aan het bekijken hoe we ervoor kunnen zorgen dat die 5.400 extra inzamelpunten wat meer zichtbaar worden in de openbare ruimte, want daarmee verlaag je uiteindelijk de drempel voor mensen die met een blikje of een flesje rondlopen. Uiteindelijk is natuurlijk het enige doel dat wij met z'n allen hebben: zo veel mogelijk inzameling en zorgen dat het gerecycled kan worden.

De **voorzitter**:

Prima. Tot zover dit onderwerp. Ik dank de staatssecretaris voor zijn vuurdoop hier bij het vragenuurtje. Ik wens hem een prettige werkdag toe. Ik hoop dat er een volgende bewindspersoon klaarstaat voor de heer Dijk. Tot zover. We onderbreken even.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.